

Най-честите спекулации са с „Чудовище“, което става повод за раждането на невярното критическо клише: любимата в Яворовата поезия е ангел, но и... чудовище?! А не се обръща внимание, че в тази творба не става реч за конкретна жена, обект на любовното чувство. Тук е представена трансцендентната жена, идеята за предвечната и извечна греховност на женското начало, на противоположния на мъжа пол. Тя, дори да е чудовище („чудовищно дете/ на престъплението и позора“), дори да е закърмена „с дванайсетте отрови на змията“, пак е желаният обект, в който мъжкото начало би искало да проникне. В „Чудовище“ Яворов проблематизира едновременно изначалната греховност на жената и търсещото и оплождащото начало у мъжа. Едно без друго, в своята абсолютност и отделност, те са чудовищно безсмислени, само във взаимното си противостое-привличане те се осмислят и проговарят. Така във веригата на трансцендентното усещане за Вечната любов и идеята за Вечната жена се подреждат следващите любовно-„абстрактни“ стихотворения от „Безсънници“: „Възход“, „Не си виновна ти“, „Демон“, „Благовещение“, „А ти умираше“.

Отново във втората половина и на „Прозрения“ се появяват трансцендентно обговарящи любовта и любимата творби – „Призраци“, „Молитва“, „Покаяние“. Особено последната от тях задава дефинитивно невъзможността състоянието на любовност да бъде точно назовано в неговата единственост и абсолютност:

*Обичам аз – и страдам... И страданието към омраза
не е ли зов?*

*Ти с обич и омраза духом ме показва,
показата нарекох аз любов.*

Лирическият субект е изпълнен с познание, но това е знание за мъртвостта и вечността. То е абсолютното състояние на вселюбовност, което обаче не е оплодено от желанието, мечтата, виждането и питането:

Аз любя, но не искам, не мечтая!

И само знам –

*аз знам началото; не виждам края,
не виждам и не питам що ме чака там.*

С известна условност към тях могат да се причислят и „Маска“, „Към брега“, „Майска вечер“. На техния фон някак странно стои „Да славим пролетта“ – творбата, която пределно алегорично и в същото време от-